यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः (तैत्तिरीय आरण्यक ७-४-१ & २)

yaśhchhandasāmṛṣhabhō viśhvarūpaḥa (taittirīya āraṇyaka 7-4-1 & 2)

word-by-word meanings

यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः ।

। यः । छन्दसाम् । ऋषभः । विश्वरूपः ॥

yaś’chhan’dasāmṛṣhabhō viś’varūpaḥa ।

। yaḥa । chhandasām । ṛṣhabhaḥa । viśhvarūpaḥa ॥

यः **yaḥa** = whoever (he) ॥ छन्दसाम् **chhandasām** = in the *chhanda-s* = in the veda-mantras (which are composed in the *chhanda-s*) ॥ ऋषभः **ṛṣhabhaḥa** = prime stud bull (it indicates the “main” or “chief” or “principal” one, just as the main & important stud-bull amongst a 1000 cows) [since cows were a main source of the Vedic economy, we get lots of visual-comparisons from this source]
॥ विश्वरूपः **viśhvarūpaḥa** = Universal Form [it refers to the *OM-kāra*, which is the principal sound in the Vedas or *chhanda-s*.

He who is the main one amongst the veda-sounds (OM-kāra),

छन्दोभ्योऽध्यमृतात्सं बभूव ।

। छन्दोभ्यः । अधि । अमृतात् । सम् । बभूव ॥

chhan’dōbh’yō (a)dh’yamṛtāāt’sam’ babhūva ।

। chhandōbhyaḥa । adhi । amṛtāt । sam । babhūva ॥

छन्दोभ्यः **chhandōbhyaḥa** = from the *chhandas*-vedas ॥ अधि **adhi** = used as *adhi-sambabhūva*; see further ॥ अमृतात् **amṛtāt** = from the *amṛta*(immortal)-tattva(principle) ॥ सम् **sam** = equally
॥ बभूव **babhūva** = become, manifest – *adhi-sam-babhūva* means *adhikāri-tattvāt-samyak-rūpēṇa-babhūva* = means authoritatively equally manifested (again, the *OM-kāra*)

He who has authoritatively-equally manifested from amongst the veda-sounds (OM-kāra),

---

स मेन्द्रो मेधया स्पृणोतु ।

। सः । मा । इन्द्रः । मेधया । स्पृणोतु ॥

sa mēn’drō mēdhayāās’ spṛṇōtu ।

। saḥa । mā । indraḥa । mēdhayā । spṛṇōtu ॥

सः **saḥa** = He ॥ मा **mā** = mām = for me, to me ॥ इन्द्रः **indraḥa** = the controller
॥ मेधया **mēdhayā** = with a sharp-grasping-retentive memory
। स्पृणोतु **spṛṇōtu** = grant, bestow (upon me)

That very controller-indraḥa, may he bestow me with mēdhā-śhakti (a sharp and retentive memory).

---

www.SaiVeda.com

अमृतस्य देव धारणो भूयासम् ।

। अमृतस्य । देव । धारणः । भूयासम् ॥

amṛtas'ya dēva dhāraṇō bhūyāsam ।

। amṛtasya । dēva । dhāraṇaḥa । bhūyāsam ॥

अमृतस्य **amṛtasya** = of *amṛta* = of the immortal essence ॥ देव **dēva** = divine ॥ धारणः **dhāraṇaḥa** = holder (the holder of *amṛtattva*) ॥ भूयासम् **bhūyāsam** = become (I)

O dēva! May I become the holder-retainer of the amṛtattva (in my heart).

शरीरं मे विचर्षणम् ।

। शरीरम् मे । विचर्षणम् ॥

śharīram' mē vichar'ṣhaṇam ।

। śharīram mē । vicharṣhaṇam ॥

शरीरम् मे **śharīram mē** = body mine ॥ विचर्षणम् **vicharṣhaṇam** = agile, lively

May my body be quick, agile & lively!

जिह्वा मे मधुमत्तमा ।

। जिह्वा मे । मधुमत्तमा ॥

jih'vā mē madhumat'tamā ।

। jihvā mē । madhumattamā ॥

जिह्वा मे **jihvā mē** = tongue mine ॥ मधुमत्तमा **madhumattamā** = honey-like sweetest

May my tongue be the sweetest!

कर्णाभ्याम् भूरि विश्रुवम् ।

। कर्णाभ्याम् । भूरि । वि-श्रुवम् ॥

kar'ṇābh'yām' bhūri viś'ruvam ।

। karṇābhyām । bhūri । vi-śhruvam ॥

कर्णाभ्याम् **karṇābhyām** = by my ears ॥ भूरि **bhūri** = a great amount, lots ॥ वि-श्रुवम् **vi-śhruvam** = *viśhēṣha-śhruvam* = specially hear

May I hear lots and lots of the unique-special sounds (vedas) by my ears.

ब्रम्हणः कोशोऽसि मेधयाऽपिहितः ।

। ब्रम्हणः । कोषः । असि । मेधया । अपिहितः ॥

bram'haṇa[hk]' kōshō (a)si mēdhayā (a)pihitaḥa ।

। bramhaṇaḥa । kōṣhaḥa । asi । mēdhayā । apihitaḥa ॥

ब्रम्हणः **bramhaṇaḥa** = *bramhan*, the supreme Principle Essence ॥ कोषः **kōṣhaḥa** = treasure ॥ असि **asi** = are ॥ मेधया **mēdhayā** = by the worldly intelligence ॥ अपिहितः **apihitaḥa** = covered

Bramha-treasure, Thou are covered by my mēdhā (worldly-minded materialistic instructions).

---

www.SaiVeda.com

श्रुतम् मे गोपाय ।

। श्रुतम् । मे । गोपाय ॥

śhrutam' mē gōpāya ।

। śhrutam । mē । gōpāya ॥

श्रुतम् **śhrutam** = (the veda-mantras) heard ॥ मे **mē** = by me ॥ गोपाय **gōpāya** = safeguard

Do safeguard the sacred-śhruti heard by me.

आवहन्ती वितन्वाना ।

। आवहन्ती । वि-तन्वाना ॥

āvahan'tī vitan'vānā ।

। āvahantī । vi-tanvānā ॥

आवहन्ती **āvahantī** = the bringer (fem.) ॥ वि-तन्वाना **vi-tanvānā** = (and) extender (fem.)

The bringer & expander (of those veda-mantras)

कुर्वाणाऽचीरमात्मनः ।

कुर्वाणा । अ-चीरम् । आत्मनः ॥

kur'vāṇā (a)chīramāt'manaḥa ।

। kurvāṇā । a-chīram । ātmanaḥa ॥

कुर्वाणा **kurvāṇā** = the maker (fem.) ॥ अ-चीरम् **a-chīram** = quickly, swiftly
॥ आत्मनः **ātmanaḥa** = for myself (do bring, in the following words)

The maker, for myself, may she swiftly (bring these things following):

वासाꣳसि मम गावश्च ।

। वासांसि । मम । गावः च ॥

vāsāgm'si mama gāvaśh'cha ।

। vāsāmsi । mama । gāvaḥa cha ॥

वासांसि **vāsāmsi** = coverings = (different & many) clothes ॥ मम **mama** = mine
॥ गावः च **gāvaḥa cha** = cows too

Many different types of clothes and cows too!

अन्नपाने च सर्वदा ।

। अन्न-पाने । च । सर्वदा ॥

an'napānē cha sar'vadā ।

। anna-pānē । cha । sarvadā ॥

अन्न-पाने **anna-pānē** = food and drinks ॥ च **cha** = too ॥ सर्वदा **sarvadā** = always

Many different types of foods and drinks too!

---

www.SaiVeda.com

ततो मे श्रियमावह ।

। ततः । मे । श्रियम् । आ-वह ॥

tatō mēśh' śhriyamāvaha ।

। tataḥa । mē । śhriyam । ā-vaha ॥

ततः **tataḥa** = thence (from all these prayers above) ॥ मे **mē** = for me ॥ श्रियम् **śhriyam** = wealth ॥ आ-वह **ā-vaha** = do carry, do bring

Thence, from all these prayers-wished above, do carry, do bring, śhriyam (wealth) for me!

(We are proactively concerned with the correctness and accuracy of all our presentations.
Any suggestions, corrections, remarks will be treated with gratitude, promptness and respect.
Please email them to Maunish Vyas: maunish *dot* vyas *at* gmail *dot* com)

www.Sai Veda.com